

JURIDISKA FAKULTETEN

vid Lunds universitet

Lina Landberg

Måttet på konkurrenskraft

Är mekanismerna för anmälan av företagskoncentrationer
ändamålsenliga för digitala plattformar?

JURM02

Examensarbete på juristprogrammet

30 högskolepoäng

Handledare: Katarina Olsson

Termin för examen: HT2020

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte och frågeställningar	6
1.3 Metod och material	7
1.4 Definitioner	11
1.5 Avgränsningar	11
1.6 Disposition	12
2 ANMÄLAN ÖVER TRÖSKELVÄRDENA	13
2.1 Inledning	13
2.2 Gällande rätt	13
2.2.1 Konkurrensverkets jurisdiktion	13
2.2.2 Obligatorisk anmälan enligt 4 kap. 6 § KL	15
2.2.3 Begreppet omsättning	17
2.3 Förvärv som undgår trösklarna	19
2.3.1 Digitala plattformars karaktärsdrag	19
2.3.2 Mindre aktörer med stor marknadspotential	21
2.4 Slutsatser	23
3 ANMÄLAN UNDER TRÖSKELVÄRDENA	27
3.1 Inledning	27

3.2	Åläggande enligt 4 kap. 7 § p. 2 KL	27
3.3	Innebörden av särskilda skäl	28
3.4	Frivillig anmälan	31
3.5	Slutsatser	31
4	PRISBASERADE TRÖSKELVÄRDEN	35
4.1	Inledning	35
4.2	Österrike och Tyskland	35
4.2.1	Tröskelvärdenas utformning	35
4.2.2	Transaktionsvärdet	38
4.2.3	Kravet på verksamhet inom landsgränserna	39
4.3	Transaktionspris i svensk förvärvskontroll	41
4.4	Slutsatser	42
5	SVAR PÅ FRÅGESTÄLLNINGAR OCH REFLEKTIONER	45
6	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	50

Summary

Online platforms are two-sided or multi-sided markets that enable the gathering of different customer groups. For instance, these groups may consist of marketers and end-users. A few of these platforms, such as Amazon, Google and Facebook, have consolidated significant market power in recent years. Merger control is the most effective tool against oligopolistic market structures in competition law. In order for it to function, it is key that mergers that pose competitive harm are subject to review.

The purpose of this thesis is to assess whether the Swedish legal framework for merger notification is appropriate for the use in merger control in online platform markets. The provisions are reviewed in the context of the purpose of konkurrenslagen (2008:579), which is to remove and counteract obstacles that hinder effective competition. The essay also includes an outlook to German and Austrian price-based notification thresholds for the purpose of discussing whether such provisions could favor Swedish legislation.

The turnover-based thresholds allow strong enterprises to absorb smaller companies who have not yet generated turnover. In digital platforms, the turnover is not universally indicative of the competitive potential that resides in a company. This is at least in part due to network effects and the use of Big Data. The issue is partially compensated by the Swedish Competition Authority's powers to impose notification requirements, but this is not the case where the combined turnover of the parties is less than 1 billion SEK. The 'particular grounds' rule has additional issues of being unpredictable for participants in the market.

My assessment is that a transaction-based threshold, introduced as a complement to the ordinary rules, could favor the Swedish notification system in that it would provide a more future-oriented measure of market power. Such a threshold could be introduced in combination with national or global turnover-based thresholds. In case of the latter, the rule could suitably be accompanied by a qualitative criteria addressing the domestic operations of the company, such as the ones in Germany and Austria.

Sammanfattning

Digitala plattformar är två- eller flersidiga marknader som samlar olika grupper av kunder, exempelvis marknadsförare och användare. På senare år har ett fåtal sådana plattformar som Amazon, Google och Facebook konsoliderat betydande marknadsmakt. Förvärvskontrollen utgör konkurrensrättens mest effektiva verktyg mot oligopolistiska marknadsstrukturer. För en fungerande förvärvskontroll måste konkurrensskadliga förvärv kunna bli föremål för prövning.

Mot ovan bakgrund är syftet med uppsatsen att bedöma huruvida den svenska lagstiftningens mekanismer för anmälan av företagskoncentrationer är ändamålsenliga för kontroll på marknaden för digitala plattformar. Bestämmelserna granskas mot bakgrund av konkurrenslagens (2008:579) syfte att undanröja och motverka hinder för effektiv konkurrens. I uppsatsen görs även en utblick mot Tyskland och Österrikes lagstiftning för transaktionsbaserade tröskelvärden i syfte att diskutera om en sådan konstruktion kan gynna den svenska lagstiftningen.

De omsättningsbaserade tröskelvärdena som grundar anmälningsskyldighet låter starka aktörers förvärv av bolag med låg omsättning undgå granskning. För digitala plattformar reflekterar omsättningen ofta inte företagets fullständiga konkurrenspotential på grund av nätverkseffekter och tillgången till användardata. Aktörer med låg omsättning kan därför ha betydande marknadsmakt. Problemet kompenseras av Konkurrensverkets möjligheter att ålägga parter att anmäla vissa företagsförvärv, men inte ifall omsättningen för företagen gemensamt understiger 1 miljard kronor. Regeln om särskilda skäl brister i förutsebarhet vilket missgynnar aktörer på marknaden.

Min bedömning är att ett kompletterande transaktionsbaserat tröskelvärde kan gynna det svenska systemet för anmälan eftersom det utgör ett framåtblickande mått på marknadsmakt. Tröskelvärdet kan antingen introduceras i kombination med nationella omsättningskrav eller globala omsättningskrav. Ifall globala omsättningskrav tillämpas kan regeln lämpligtvis åtföljas av ett kvalitativt kriterium för företagets verksamhet inom landet i stil med Österrikes och Tysklands regel.

Förkortningar

Art.	Artikel
EU	Europeiska unionen
GWB	German Act against Restraints of Competition (<i>Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen</i>)
KartG	Federal Act Against Cartels and Other Restrictions of Competition (<i>Bundesgesetz gegen Kartelle andere Wettbewerbsbeschränkungen</i>)
Kommissionen	Europeiska kommissionen
Koncentrationsförordningen	Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer
KL	Konkurrenslag (2008:579)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Prop.	Proposition

1 Inledning

1.1 Bakgrund

En av lagstiftarens svårare uppgifter lär vara att hålla takten med samhällsutvecklingen inom de områden där förändringar sker i en rasande takt. I kölvattnet av den digitala ekonomins framfart har nya marknader formats där jättar i form av digitala plattformar som Amazon, Google och Facebook florerar. Information om konsumenters beteende är grundläggande i affärsmodellen som digitala plattformar bygger på. Insamlandet och bearbetandet av användardata tillåter plattformarna att erbjuda tjänster utan kostnad för slutanvändare. Samtidigt betalar annonsörer på plattformen för riktad marknadsföring av sina produkter till samma slutanvändare.¹

De digitala plattformarnas framväxt innebär utmaningar för flera rättsområden, däribland konkurrensrätten. Som ett led i Konkurrensverkets uppdrag att följa utvecklingen inom sina ansvarsområden genomförs i skrivande stund en sektorsundersökning med fokus på digitala plattformar.² I en preliminär sammanfattning av konsultationsfasen av undersökningen konstaterar myndigheten att de tillfrågade aktörerna generellt anser att digitala plattformar i grunden har positiva effekter på konkurrensen. Samtidigt uppmärksammas att svenska företag ställs inför utmaningar på grund av vissa plattformars starka ställning. Somliga deltagare pekade på ett behov för uppdatering av befintliga regelverk för att möta dessa utmaningar.³

¹ Volny, s. 92.

² Sektorsundersökningen planeras enligt Konkurrensverkets hemsida publiceras under det första kvartalet 2021.

³ Konkurrensverkets rapport "Sektorsundersökning om digitala plattformar - Resultat av den inledande konsultationen och vägen framåt",

<https://www.konkurrensverket.se/globalassets/konkurrens/19->

0627_sammanfattning_sektorsundersokning-digitala-marknader_februari2020.pdf>, s. 1

(besökt 2020-10-15).

Enligt Konkurrensverket är förvärvskontrollen det verktyg som är mest effektivt mot oligopolistiska marknadsstrukturer på grund av dess unika *ex ante*-karaktär.⁴ Frånvaron av en effektiv förvärvsreglering har pekats ut som en av anledningarna till att e-handelsjätten Amazon har kunnat skapa enorm marknadsmakt i USA genom att köpa upp potentiella konkurrenter i ett tidigt skede.⁵ Horisontella förvärv anses vara den allvarligaste typen av integration ur konkurrenssynpunkt.⁶ Genom att absorbera konkurrenter som annars hade varit aktiva på samma marknad kan förvärvaren konsolidera betydande marknadsmakt.⁷ I sin mest konkurrensskadliga form kan horisontella förvärv utgöra s.k. ”killer acquisitions” där det yttersta målet med förvärvet är att förhindra en mindre aktör från att fortsätta utvecklas och därmed släcka framtida potentiell konkurrens.⁸ Det är därför fundamentalt viktigt att förvärvskontrollen omfattar denna typ av överlåtelser.

För att förvärvskontrollen ska fungera krävs att reglerna för anmälan av företagskoncentrationer är utformade för att fånga koncentrationer som är potentiellt skadliga för konkurrensen. Ifall förvärv faller utanför anmälningsplikten kan de inte bli föremål för granskning av Konkurrensverket. I syfte att anpassa anmälningsreglerna till den digitala ekonomin har Tyskland och Österrike valt att införa tröskelvärden som baseras på pris som ett alternativ till de omsättningsbaserade värdena. Mot

⁴ Gal, s. 61.

⁵ Ducci, s. 84.

⁶ Förvärv av den vertikala typen kan även inverka negativt på konkurrensen. Ett företag kan exempelvis förvärva en leverantör med kontroll över viktiga råvaror, tillverkningsprocesser, know-how eller immaterialrättsliga tillgångar. Genom att få kontroll över dessa kan förvärvaren utestänga aktörer i både uppåtstigande och nedåtstigande led. Se prop. 1992/93:46 s. 39.

⁷ Prop. 1992/93:46 s. 39.

⁸ OECD:s rapport ”Start-ups, Killer Acquisitions and Merger Control”,

<<http://www.oecd.org/daf/competition/start-ups-killer-acquisitions-and-merger-control-2020.pdf>>, s. 9 (besökt 2020-12-02).

denna bakgrund utforskar framställningen huruvida de nuvarande svenska verktygen för anmälan av företagskoncentrationer är anpassade att fånga upp konkurrensskadliga förvärv mellan digitala plattformar eller om andra gränsvärden bör övervägas.

1.2 Syfte och frågeställningar

Framställningen syftar till att avgöra huruvida de svenska omsättningsgränserna för anmälan av företagskoncentrationer i förening med Konkurrensverkets möjligheter till åläggande är lämpliga verktyg för förvärvskontroll vid koncentrationer mellan digitala plattformar. Reglernas lämplighet studeras utifrån konkurrenslagets grundläggande ändamål, vilka är att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens.⁹ Vid otillräcklig eller frånvarande konkurrens löper konsumentintressen och samhällsekonomiska intressen risk att missgynnas.¹⁰ Till syftet hör även att bedöma om ett alternativ till omsättningsbaserade tröskelvärden som istället baseras på överlåtelsepriset kan komplettera det svenska systemet.

Syftet med uppsatsen uppnås genom att följande frågeställningar besvaras:

- Undgår potentiellt konkurrenshämmande förvärv på marknaden för digitala plattformar att träffas av anmälningsplikten som de omsättningsbaserade tröskelvärdena medför?
- Vilken möjlighet har Konkurrensverket att ingripa i företagskoncentrationer som ligger under de omsättningsbaserade tröskelvärdena?

⁹ Prop. 2007/08:135 s. 66.

¹⁰ Prop. 2007/08:135 s. 67.

- Kompenserar möjligheten till åläggande en eventuell lucka som lämnas av omsättningsbaserade tröskelvärden?
- Är tröskelvärden baserade på transaktionspris ett mått som lämpligen kan komplettera det svenska regelverket?

1.3 Metod och material

Uppsatsen består delvis i en redogörelse för innehållet i Konkurrenslagen som berör anmälan av företagskoncentrationer. Här tillämpar jag den rättsdogmatiska metoden för att utröna rättens innebörd genom att granska rättskällorna.¹¹ Jag analyserar lagtexten i sin ordalydelse och tolkar dess innebörd med hjälp av förarbeten. Vid beskrivningen av innehållet i 4 kap. 7 § konkurrenslag (2008:579) (KL) vad gäller Konkurrensverkets möjligheter att ålägga parter att anmäla företagskoncentrationer används även praxis för att vidare belysa dess tillämpning.

Ibland antas det att rättsdogmatiken som juridisk forskningsmetod inte lämnar utrymme för att kritisera och värdera rättsreglerna.¹² Eftersom mitt syfte med uppsatsen omfattar ifrågasättandet av det nuvarande svenska systemet rymms inte min metod inom denna snäva definition. Det finns även röster inom doktrinen som menar att rättsvetenskapen inte bör begränsas till ren deskription.¹³ Agell sluter sig till denna uppfattning där den *konstruktiva rättsvetenskapen* är en rättsvetenskaplig metod som arbetar utan denna begränsning.¹⁴ Utvidgningen av den ursprungliga rättsdogmatiken innebär enligt Agell en fördelaktig argumentativ frihet, vilket i längden ger rättsvetenskapen större möjligheter att bidra till rättsutvecklingen.¹⁵

¹¹ Kleineman, s. 35.

¹² Hellner, s. 24.

¹³ Hellner, s. 23.

¹⁴ Agell, s. 243.

¹⁵ Agell, s. 247.

För att en kritisk bedömning ska vara meningsfull bör det tydliggöras mot vilken bakgrund som bedömningen görs. Som nämnts i syftesbeskrivningen används konkurrenslagens ändamål som måttstock i sammanhanget. Lagstiftningen granskas därmed kritiskt med konsumentens och samhällsekonomins intresse av att en sund konkurrens upprätthålls i förgrunden.¹⁶ Den yttersta frågan är således huruvida bestämmelserna är utformade för att optimera antalet konkurrensskadliga förvärv som kan granskas av Konkurrensverket.

I grunden är företagsförvärv enligt förarbetena till Konkurrenslagen en positiv företeelse som bidrar till ekonomisk utveckling.¹⁷ Mot bakgrund av denna ståndpunkt kan det även sägas ligga i konkurrenslagens syfte att incitamenten för att förvärva företag inte hämmas av en oförutsebar och svårtolkad lagstiftning. Diskussionen om reglerna för anmälan förs därför även ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Eftersom uppsatsens syfte sträcker sig bortom att utröna innebörden av gällande rätt används ett bredare urval av material än rättskällorna. Vägledande skrifter från Konkurrensverket förekommer som källa för att bland annat belysa innebörden av regeln om särskilda skäl. Eftersom Konkurrensverket har befogenhet att självständigt besluta om ålägganden och förbud av företagskoncentrationer bör vägledning från myndigheten väga relativt tungt i sammanhanget.¹⁸ Ett antal rapporter från organisationen OECD¹⁹ används även i syfte att fördjupa diskussionen om digitala plattformars särskilda karaktärsdrag.²⁰

¹⁶ Prop. 2007/08:135 s. 67.

¹⁷ Prop. 1992/93:56 s. 38.

¹⁸ Karlsson, s. 68.

¹⁹ Organisation for Economic Co-operation and Development.

²⁰ OECD är en internationell organisation som är frikopplad från EU. Sverige är ett av de 37 länder som är medlemmar. Organisationens syfte är att genom eget analysarbete föreslå politiska och ekonomiska policyåtgärder till gagn för tillväxt, demokrati och

I den sista delen av uppsatsen görs en mindre komparativ utblick till de EU-länder som hittills valt att införa en prisbaserad tröskel för anmälan av företagskoncentrationer, Tyskland och Österrike. Det bör understrykas att avsnittet inte gör anspråk på att vara en fullständig jämförelse mellan de tre ländernas lagstiftning. Syftet med utblicken är att se över konstruktionen av de prisbaserade tröskelvärdena i Tyskland och Österrike för att sedan bedöma ifall en sådan konstruktion kan gynna den svenska lagstiftningen. Frågan om den svenska lagstiftningens lämplighet nyanseras på så sätt med en analys *de lege ferenda*. För att fastställa vilka regler som gäller för anmälan i dessa länder granskar jag de relevanta bestämmelserna i de respektive ländernas lagstiftning och lagkommentarer. I sammanhanget är den gemensamma vägledningen som publicerats av de samarbetande nationella konkurrensmyndigheterna till stor hjälp för att fördjupa redogörelsen.²¹ Vägledningen har dock ingen bindande juridisk verkan för de nationella domstolarna, vilket innebär att den är något mindre pålitlig som källa till den tyska och österrikiska rätten.²²

Genom juridisk litteratur nyanseras diskussionen samtidigt som en alltför subjektiv tolkning från min egen sida förhindras. Uppsatsen tar hjälp av litteratur från både svenska och utländska författare. Digitaliseringen är ett globalt fenomen som innebär internationella utmaningar för konkurrensrätten. Detta gör i min mening doktrin från andra länder relevant även i svenska sammanhang, trots vissa skillnader i materiell rätt. Eftersom doktrinen främst används till att illustrera den konkurrensrättsliga

marknadsekonomi. Hämtat från: regeringens information om OECD, "OECD", <<https://www.regeringen.se/internationella-organisationer-och-samarbeten/oecd/>> (besökt 2020-12-13).

²¹ Vägledning från Bundeskartellamt och Bundeswettbewerbsbehörde, Guidance on Transaction Value Thresholds for Mandatory Pre-merger Notification (Hädanefter Guidance on Transaction Value Thresholds).

²² Immenga och Mestmäckers kommentar till 7 kap. 35 § GWB, del II, radnummer 71.

problematik som uppstår på digitala marknader bör dessa skillnader vara ovidkommande.

Bland författarna ingår Michal S. Gal, director hos the Faculty of Law vid University of Haifa i Israel och författare av ett antal böcker inom området för konkurrensrätt. Hedvig Schmidt, Associate Professor inom EU-rätt vid University of Southampton, specialiserar sig på konkurrensrätt och immaterialrätt. Hennes artikel ”Taming the Shrew” refereras i uppsatsen för att illustrera vilka svårigheter lagstiftaren ställs inför på marknaden för digitala plattformar. Victoria Volny, advokat vid advokatfirman Lindahl, är upphovsman till artikeln ”Personuppgifter i den digitala ekonomin”, publicerad i Juridisk Publikation. Volnys insikter om den distinkta konkurrensrättsliga roll som användardata har antagit på digitala marknader förekommer i avsnittet om digitala plattformar.

Det finns omfattande forskning om EU-konkurrensrätten och den digitala marknaden. Jag har funnit jämförelsevis lite juridisk forskning inom det lite mer nischade ämnesområde som detta arbete befinner sig i. Det finns däremot två examensarbeten som ligger ämnesmässigt nära min framställning. ’The Regulatory Gap in Merger Control Vis-A-Vis the New-Economy’, skriven av Vicky Kaufmann, undersöker i vilken utsträckning det finns en lucka i EU-lagstiftningen för företagskoncentrationer i den nya ekonomin. Författaren konstaterar att det finns en lucka i lagstiftningen på EU-nivå, och att denna även existerar på medlemsstatsnivå. Kaufmanns arbete har inslag av diskussioner om den svenska rätten men har sitt huvudsakliga fokus på EU-jurisdiktionen. Även Þórunn Lilja Vilbergsdóttir håller fokus på jurisdiktion och definitioner av företagskoncentrationer inom EU i sin uppsats ’Possible Merger Threshold Reform in the EU’. Min framställning utgår istället från den svenska lagstiftningen och granskar snarare reglerna på medlemsstatsnivå än på EU-nivå. En artikel av Erik Brändt Öfverholm, Philip Thorell och Antonia Malmgren, alla vid advokatfirman Baker McKenzie, rör sig inom samma ämnesområde som min framställning. ”Swedish Merger Control under the Thresholds” är ett kortare arbete medan denna uppsats utgör något

av en fördjupning inom frågorna med fokus på de svenska bestämmelsernas ändamålsenlighet.

1.4 Definitioner

Den digitala plattformen definieras lättast genom sin affärsmodell. Ett grundläggande karaktärsdrag för plattformarna är att de skapar värde genom att sammanföra två eller fler grupper av kunder, t.ex. marknadsförare och användare. Bakom modellen ligger teorin att mervärde skapas genom att båda kundgrupper drar fördelar av att mötas genom nätverket. Mellanhanden drar fördel av att ha båda kundgrupper på sin plattform och kan därför använda olika prissättning för grupperna. I den digitala ekonomin innebär detta ofta att en kundgrupp får produkten eller tjänsten gratis mellan den andra betalar. Detta är inte enskilt för digitala plattformar såsom Amazon, Blocket eller Facebook utan återfinns även på marknaden för exempelvis tv-spelskonsoler och nyhetstjänster.²³

Ibland förekommer begreppet ”den digitala ekonomin” i uppsatsen. Med detta menas den era vi befinner oss i där de flesta sektorer präglas av internets globaliseringseffekter. Med uttrycket avses i stort sett samma sak som ibland benämns ”den nya ekonomin” eller ”internetekonomin”.

1.5 Avgränsningar

I uppsatsen utreds inte huruvida tröskelvärdena är ställda vid en lämplig nivå. En sådan utredning kräver mer ekonomiska överväganden än vad som ryms inom ramen för syftet med denna juridiska uppsats. Det som utreds kan snarare beskrivas som huruvida mekanismerna för anmälan är utformade på ett lämpligt sätt.

²³ Schmidt, s. 46.

1.6 Disposition

Den fortsatta framställningen är indelad i fyra delar som i huvudsak strukturerats utifrån uppsatsens frågeställningar. I texten har jag valt att redovisa mina slutsatser löpande med ett analytiskt avsnitt i slutet av varje del. Del två av uppsatsen behandlar min första frågeställning om huruvida de omsättningsbaserade tröskelvärdena lämnar en lucka för potentiellt konkurrensskadliga förvärv mellan digitala plattformar. Den tredje delen av uppsatsen behandlar de två frågeställningarna som berör Konkurrensverkets möjligheter att ålägga parter att inkomma med anmälan av företagskoncentrationer. Del fyra fokuseras på den sista frågeställningen med en utblick till de tyska och österrikiska transaktionsbaserade tröskelvärdena. I uppsatsens femte och sista del sammanfattar jag mina slutsatser och bidrar med ett par egna reflektioner.

2 Anmälan över tröskelvärdena

2.1 Inledning

I denna del avhandlas den första forskningsfrågan, nämligen huruvida de omsättningsbaserade tröskelvärdena lämnar en lucka för potentiellt konkurrensskadliga koncentrationer när de appliceras på digitala plattformar. För att kunna besvara frågan beskrivs först den materiella rätten kring tröskelvärdena i avsnitt 2.2. I avsnitt 2.3 presenteras de särskilda egenskaper hos digitala plattformar som innebär att de har annorlunda konkurrensförutsättningar jämfört med aktörer på andra typer av marknader. I avsnitt 2.4 redovisar jag mina slutsatser för denna del av uppsatsen.

2.2 Gällande rätt

2.2.1 Konkurrensverkets jurisdiktion

En anmälan av en företagskoncentration är det första steget i Konkurrensverkets prövning. Det faktum att en företagskoncentration är anmälningspliktig innebär endast att den kan bli föremål för förbud. Huruvida koncentrationen har konkurrensskadliga effekter och därför bör förbjudas avgörs i det senare ledet av processen. Konkurrensverket både utreder koncentrationsärenden och fattar självständiga beslut i fråga om sanktioner, förbud och ålägganden.²⁴

För en meningsfull diskussion om tröskelvärdena för anmäningsskyldighet behöver något sägas om vilka förvärv som kan bli föremål för prövning hos Konkurrensverket. Det finns vissa begränsningar i den svenska jurisdiktionen. En företagskoncentration kan antingen prövas av EU-kommissionen eller nationella konkurrensmyndigheter, men aldrig på båda

²⁴ Karlsson, s. 68.

nivåer samtidigt.²⁵ Nationella myndigheter såsom Konkurrensverket är därför obehöriga att tillämpa rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (koncentrationsförordningen).

Det finns två vägar som leder till att en företagskoncentration innehar EU-dimension. Den ena kräver att företagen har gemensamma omsättningar i världen på över 5 miljarder euro och att två av företagen har en sammanlagd omsättning inom EU på över 250 miljoner euro.²⁶ Den andra vägen till EU-dimension infördes år 2000 och ökade i praktiken kommissionens jurisdiktion.²⁷ Syftet med den andra uppsättningen av tröskelvärden är att fånga koncentrationer som inte har gemenskapsdimension enligt den första regeln, men som skulle ha en märkbar påverkan i minst tre medlemsstater. Därför har regeln ett lägre krav på omsättning i kombination med att de berörda företagen tillsammans och individuellt ska uppnå en viss minimiverksamhet i minst tre medlemsländer.²⁸

Den andra uppsättningen av tröskelvärden kräver för det första en något lägre omsättning i hela världen för företagen på 2,5 miljarder euro. För det andra krävs att den samtliga omsättningen för företagen överstiger 100 miljoner euro i var och en av åtminstone tre medlemsstater. För det tredje krävs det att två av företagen har omsättningar som överstiger 25 miljoner euro i var och en av minst tre medlemsstater. Till sist krävs det att den sammanlagda omsättningen inom gemenskapen för åtminstone två av de berörda företagen vardera överstiger 100 miljoner euro.²⁹ Gemensamt för de två vägarna är att EU-dimension inte föreligger ifall vart och ett av de berörda företagen uppnår

²⁵ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (hädanefter koncentrationsförordningen) artikel 21, punkt 2.

²⁶ Koncentrationsförordningen, artikel 1, punkt 2.

²⁷ Karlsson, s. 30.

²⁸ Kommissionens konsoliderade tillkännagivande om behörighet enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (hädanefter Kommissionens tillkännagivande om behörighet), avsnitt C I, punkt 126.

²⁹ Koncentrationsförordningen, artikel 1, punkt 2 (b) och punkt 3 (d).

mer än två tredjedelar av sin sammanlagda omsättning inom EU i en och samma medlemsstat. På så sätt utesluts rent inhemska koncentrationer från gemenskapsdimensionen.³⁰

Det finns även en möjlighet för medlemsstater att hänskjuta ärenden till kommissionen och för kommissionen att hänskjuta ärenden till medlemsstater.³¹ Funktionen av hänskjutande av koncentrationsärenden är en typ av korrigerande mekanism som verkar mot bakgrund av subsidiaritetsprincipen och principen om prövning vid en enda instans.³² På så sätt säkerställs att prövningen sker på ett effektivt och rättssäkert sätt till den lägsta möjliga kostnaden för de anmälade parterna.

2.2.2 Obligatorisk anmälan enligt 4 kap. 6 § KL

I den svenska lagstiftningen baseras den huvudsakliga anmälningsplikten vid företagskoncentrationer på företagens omsättning. Enligt 4 kap. 6 § KL ska en företagskoncentration anmälas till Konkurrensverket om två kumulativa rekvisit är uppfyllda. Det första rekvisitet kräver att de berörda företagen tillsammans har haft en omsättning föregående räkenskapsår i Sverige som överstiger en miljard kronor. Det andra rekvisitet, som tar sikte på företagen var för sig, stadgar att minst två av de berörda företagen måste ha haft en omsättning i Sverige under föregående räkenskapsår på över 200 miljoner kronor. Ifall båda rekvisiten är uppfyllda uppstår således en skyldighet att anmäla överlåtelsen till Konkurrensverket.³³

Ambitionen med koncentrationskontrollen är att den ska fånga upp särskilt allvarliga fall, där förvärvet kan antas leda till mer påtagligt skadliga effekter

³⁰ Kommissionens tillkännagivande om behörighet, avsnitt C I, punkter 125 och 126.

³¹ Koncentrationsförordningen, artikel 4.

³² Koncentrationsförordningen, skäl 11.

³³ Se avsnitt 2.2.1 angående när koncentrationen istället ska anmälas på EU-nivå.

ur ett långsiktigt perspektiv.³⁴ Företagsförvärv är i grunden en naturlig och positiv del av ekonomins utveckling. De utgör en viktig förutsättning för att olika sektorer ska kunna anpassas till förändrande förutsättningar på marknaden.³⁵ Kontrollen av företagsförvärv ska därför enligt förarbetena ses som en undantagsåtgärd som bör tillämpas på en restriktiv basis. Det framgår av förarbeten att endast större förvärv bör kunna bli föremål för samhällelig prövning över huvud taget. Vidare ska det framgå av lagen vilka dessa förvärv är.³⁶

Lagstiftarens ambition att säkerställa träffsäkerheten i tröskelvärdena syns genom att nivåerna för omsättning under årens gång uppdaterats. En reform som genomfördes 1997 och drastiskt minskade antalet anmälningar var när de s.k. kioskförvärven undantogs från förvärvskontrollen genom att en minimumgräns för de individuella företagen infördes.³⁷ Genom denna ändring uppstod ingen anmälningsskyldighet vid förvärv av omsättningsmässigt små företag. Vid ett annat tillfälle minskades den gemensamma omsättningströskeln till en miljard kronor istället för fyra miljarder kronor, samtidigt som den omskapades till att gälla omsättningen i Sverige istället för globalt. Denna ändring ansågs av både regeringen och Konkurrensverket öka träffsäkerheten i kontrollen eftersom ett globalt mått på omsättning inte med säkerhet säger något om den inverkan som en koncentration har på den svenska marknaden.³⁸

Ett mått som baseras på omsättning beskrivs av OECD som ett objektivt och användningsbart verktyg för att identifiera förvärv som påtagligt kommer att påverka konkurrensen inom åtminstone en kortare tidsram. Eftersom företag med stor marknadsmakt typiskt sett är stordimensionerade har ett urval

³⁴ Prop. 1992/93:56 s. 40 och prop. 2007/08:135 s. 202.

³⁵ Prop. 1992/93:56 s. 38.

³⁶ Prop. 1992/93:56 s. 40.

³⁷ Konkurrensverkets rapport ”Tröskelvärden för koncentrationsprövningar – Bättre omsättningsgränser för anmälan av företagskoncentrationer”, s. 7.

³⁸ Prop. 2007/08:135 s. 203.

baserat på omsättning en lägre risk att producera falska negativ. Däremot har långt ifrån alla stordimensionerade företag marknadsmakt enligt OECD, vilket antyder att verktyget har en tendens till falska positiv.³⁹ Enligt Konkurrensverket är de gällande tröskelvärdena utformade på ett sätt där denna tendens är oundviklig. Eftersom tröskelvärdena baseras på väldefinierade variabler med låg eller måttlig träffsäkerhet, måste gränserna sättas så lågt att betydligt fler koncentrationer fångas in än det antal som faktiskt stoppas.⁴⁰ Större delen av företagskoncentrationerna som anmäls till Konkurrensverket anses i slutändan vara oproblematiske.⁴¹

2.2.3 Begreppet omsättning

Omsättningen som avses i 4 kap. 6 § KL är endast företagets omsättning i Sverige. För att kunna avgöra hur omsättningen beräknas för just Sverige måste vägledning tas från kommissionens konsoliderade tillkännagivande om behörighet enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (kommissionens tillkännagivande om behörighet). Där stadgas hur omsättningen ska beräknas för de trösklar som gäller enligt koncentrationsförordningen, vilket även kan tillämpas för Sverige enligt KL.⁴²

Enligt art. 5.1 andra stycket i koncentrationsförordningen bestäms området för omsättningens uppkomst utifrån den plats där kunden befinner sig vid transaktionstillfället. Till grund för principen ligger att omsättningen ska

³⁹ OECD:s rapport ”Merger Control in Dynamic Markets”, <<http://www.oecd.org/daf/competition/merger-control-in-dynamic-markets-2020.pdf>>, s. 15 (besökt 2020-11-27).

⁴⁰ Konkurrensverkets rapport ”Tröskelvärden för koncentrationsprövningar – bättre omsättningsgränser för anmälan av koncentrationsprövningar”, s. 30.

⁴¹ Enligt Konkurrensverket lämnades 97 procent av de anmälningspliktiga koncentrationerna under åren 2003 till 2005 utan vidare åtgärder redan i den första fasen av prövningen, se prop. 2007/08:135 s. 202.

⁴² Karlsson, s. 140.

anses äga rum där det finns konkurrens mellan leverantörerna.⁴³ I omsättningsbegreppet ingår intäkter från försäljning av varor och tjänster. För försäljning av varor innebär detta att alla affärstransaktioner där äganderätt överförs omfattas.⁴⁴ Ifall företaget tillhandahåller en tjänst direkt till kunden ingår dessa intäkter i sin helhet vid beräkningen av omsättningen.⁴⁵ Beräkningen kan bli desto mer komplicerad för företag som agerar mellanhänder eftersom det måste fastställas exakt vilken tjänst som tillhandahålls av mellanhanden. Även om mellanhanden fakturerar slutkunden för hela beloppet består mellanhandsföretagets omsättning enbart av dess arvode. Olika situationer kräver noggranna rättsliga och ekonomiska överväganden beroende på branschkonstruktionen.⁴⁶ I Konkurrensverkets undersökning av Easyparks förvärv av Inteleon stod frågan i fokus. EasyPark påpekade att endast det arvode som Inteleon erhåller från kunder bör ligga till grund för beräkningen av omsättningen efter att den del av avgiften som tillfaller fastighetsägaren eller parkeringsoperatören dragits av, vilket Konkurrensverket accepterade.⁴⁷

Enligt 4 kap. 8 § KL stadgas särskilda regler för förvärv där delar av ett eller flera företag köps upp vid olika tillfällen. Vid tillämpning av regeln ska flera transaktioner mellan samma företag inom en och samma tvåårsperiod ska behandlas som en koncentration när omsättningen beräknas. Därigenom förhindras företag i viss mån att kringgå anmälningskyldighet genom att dela upp förvärvet i mindre beståndsdelar.⁴⁸

⁴³ Karlsson, s. 141.

⁴⁴ Kommissionens tillkännagivande om behörighet, avsnitt C IV, punkt 157.

⁴⁵ Kommissionens tillkännagivande om behörighet, avsnitt C IV, punkt 158.

⁴⁶ Kommissionens tillkännagivande om behörighet, avsnitt C IV, punkt 159.

⁴⁷ Beslut om åläggande dnr 530/2019 (EasyPark/Inteleon) s. 2 och 3. Se avsnitt 3.3.

⁴⁸ Prop. 2007/08:135 s. 203.

2.3 Förvärv som undgår trösklarna

2.3.1 Digitala plattformars karaktärsdrag

Det finns egenskaper hos digitala plattformar som särskiljer dem från mer traditionella aktörer vilket komplicerar konkurrensförhållandena på marknaden. De grundas i en affärsmodell där två användargrupper förs samman, vilket förutsätter att båda användargrupper värdesätter att komma i kontakt med andra användare. Detta ger upphov till nätverkseffekter. Direkta nätverkseffekter innebär att värdet av plattformen ökar som ett resultat av att antalet användare av plattformen ökar. Dessa effekter uppstår huvudsakligen på en sida av plattformen.⁴⁹ Indirekta nätverkseffekter uppstår när ett ökat antal användare på en sida av plattformen leder till att plattformen blir mer attraktiv för användare på andra sidan.⁵⁰ Förenklat menas att exempelvis att fler köpare söker sig till Blocket ju fler säljare som annonserar som på plattformen.

En viktig och lite motsägelsefull skillnad mellan plattformsmarknader och mer traditionella sådana är att ett ökat konkurrenstryck inte nödvändigtvis är till nytta för konsumenter. Detta är fallet om konkurrenstrycket medför ökad fragmentering på marknaden med mindre möjligheter att utnyttja nätverkseffekter. Hög marknadskoncentration på en vanlig, ensidig marknad leder ofta till högre priser för kunderna, medan en flersidig plattform med monopol kan producera mer nytta för konsumenterna än vad flertalet konkurrerande plattformar kan. Det beror på att värdet av nätverkseffekterna maximeras när de olika kundgrupperna samlas på en plattform.⁵¹

⁴⁹ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 120.

⁵⁰ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 121.

⁵¹ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 126.

Samtidigt kan ovan angivna fenomen innebära att den en dominerande plattform kan tillämpa ofördelaktiga villkor för användarna. Plattformar kan missbruka sin dominerande ställning och använda avancerade algoritmer för prissättning som i princip underlättar bildandet av karteller.⁵² Insamling av användardata kan ske utan användarens godkännande, vilket ofta kan upplevas som integritetskränkande. På grund av att nätverkseffekter ofta stammar från en fundamental fördel för aktören som var där först, blir det inte heller nödvändigtvis den kvalitetsmässigt ”bästa” produkten som vinner marknaden.⁵³

Tillgången till användardata är avgörande för digitala plattformars affärsmodell då den används för att utveckla tjänster och rikta kundspecifik marknadsföring.⁵⁴ Plattformar samlar ofta in personuppgifter i utbyte mot tjänster som är gratis för användarna. På detta sätt har användardata antagit formen av en slags valuta på internet.⁵⁵ Enligt Konkurrensverket upplever företagskunder till de digitala plattformarna att kunddata tenderar att stanna hos plattformarna istället för att delas med företagsanvändare. På så sätt begränsas företagsanvändarna egna möjligheter till utveckling, merförsäljning och marknadsföring, vilket skapar inträdesbarriärer på marknaden.⁵⁶ Således framstår det som att användardata utgör ett konkurrensmedel i sammanhanget.

Vissa menar att digitala plattformar kan använda sin överlägsna tillgång till information om konsumenters och företags beteendemönster för att

⁵² Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 134.

⁵³ Schmidt, s. 57.

⁵⁴ Graef, Wahyuingtyas och Valcke, s. 375.

⁵⁵ Volny, s. 91.

⁵⁶ Konkurrensverkets rapport ”Sektorsundersökning om digitala plattformar – Resultat av den inledande konsultationen och vägen framåt”,

[https://www.konkurrensverket.se/globalassets/konkurrens/19-](https://www.konkurrensverket.se/globalassets/konkurrens/19-0627_sammanfattning_sektorsundersokning-digitala-marknader_februari2020.pdf)

0627_sammanfattning_sektorsundersokning-digitala-marknader_februari2020.pdf>, s. 2

(besökt 2020-10-15).

identifiera potentiellt starka nyetableringar på sina egna plattformar. Företag kan vanligtvis upptäcka sådana företag men detta sker mycket tidigare med hjälp av information från användare.⁵⁷ Denna möjlighet är påtagligt stor hos exempelvis plattformar för försäljning av mobilapplikationer som Googles Play Butik och Apples App Store, som har en synnerligen omfattande inblick i vilka applikationer som börjar bli populära hos konsumenterna.⁵⁸ En oroväckande tendens hos de digitala plattformarna som agerar mellanhand mellan leverantör och konsument, som Amazon, är att plattformarna kan med fördel ge de egna konkurrerande produkterna företräde framför andra leverantörers på marknadsplatsen. Detta innebär att små handlare som är beroende av plattformen för att sälja sina varor missgynnas.⁵⁹ Data kan överlåtas mellan aktörer men den som är tillräckligt stor för att ha direkt tillgång till personuppgifter har konkurrensfördelen. Detta kräver resurser och innebär att information alltid är färsk och relevant.⁶⁰

2.3.2 Mindre aktörer med stor marknadspotential

I det föregående avsnittet redogjordes för ett antal sätt som digitala plattformar kan skapa marknadsmakt. Som ett resultat av ett ökande antal användare ökar plattformen i värde genom direkta och indirekta nätverkseffekter. Användardata som konkurrensmedel blir mer och mer värdefullt ju fler användare som information kan inhämtas från. En plattform kan välja att prissätta sina tjänster lågt, eller erbjuda dem gratis i syfte att expandera snabbare.⁶¹ Det finns all möjlighet för en liten och ny aktör att snabbt skapa marknadsmakt utan att producera någon nämnvärd omsättning.

⁵⁷ Schmidt, s. 36.

⁵⁸ EU-kommissionens rapport ”Work Stream on Measurement and Economic Indicators”, <https://platformobservatory.eu/app/uploads/2020/07/ProgressReport_Workstream_on_Measurement_and_Economic_Indicators_2020.pdf>, s. 23 (besökt 2020-11-22).

⁵⁹ Schmidt, s. 34.

⁶⁰ Volny, s. 96.

⁶¹ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 142.

Medan det omsättningsbaserade tröskelvärde har fördelen av att vara lättolkat och förutsebart har det en fundamental nackdel. Ett sådant värde kan omöjligtvis beakta möjligheten att ett relativt litet företag med stora tillväxtpotentialer i framtiden kan bli en konkurrent till förvärvaren.⁶² Det finns åtminstone ett exempel från svensk praxis där omsättningströsklarna missat att fånga förvärv mellan företag på marknaden för digitala plattformar.

Blocket AB anmälde under 2016 sitt förvärv av Hemnet Sverige AB.⁶³ Blocket är en digital marknadsplats för allt från kläder och möbler till arbete och bilar. Vid tidpunkten för förvärvet hade Blocket även kategori vid namn ”Blocket Bostad Säljes” där bostäder till salu visades. Hemnet driver en bostadssökmotor som på liknande sätt visar bostäder till salu. Det rörde sig således om ett horisontellt förvärv som inte fångades upp av tröskelvärdena för obligatorisk anmälan. Parterna anmälde visserligen koncentrationen frivilligt, men valde sedan att dra tillbaka sin anmälan efter att Konkurrensverket beslutat att inleda en fördjupad undersökning. Köpeskillingen i förvärvet var cirka tio gånger större än målbolagens omsättning. I slutändan drogs anmälan tillbaka.⁶⁴

Ett annat exempel på ett förvärv som undgick att träffas av anmälningsplikt är Facebooks förvärv av meddelande-plattformen WhatsApp. Förvärvet undgick EU-jurisdiktion och visar en problematik som är universell för anmälningsmekanismer som baseras på enbart omsättning. Prislappen i förvärvet låg på 19 miljarder dollar jämfört med WhatsApp:s omsättning på

⁶² OECD:s rapport ”Merger Control in Dynamic Markets”

<<http://www.oecd.org/daf/competition/merger-control-in-dynamic-markets-2020.pdf>>, s. 15 (besökt 2020-11-27).

⁶³ Konkurrensverkets beslut i ärende dnr. 84/2016 (Blocket/Hemnet).

⁶⁴ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 143.

cirka 20 miljoner dollar.⁶⁵ Kommissionen analyserade i sin undersökning huruvida koncentrationen av användardata hos Facebook skulle resultera i en förstärkning av deras position på marknaden för internetbaserad marknadsföring. Kommissionen konstaterade att så inte var fallet. Slutsatsen drogs med en redovisning av marknadsandelarna för datainsamling på internet med hänvisning till att det fanns en stor mängd andra marknadsaktörer jämte Facebook som samlar data.⁶⁶

2.4 Slutsatser

Plattformsmarknaderna har speciella tendenser som gör det svårt att sätta fingret på vilken marknadsstruktur som egentligen gynnar konsumenten mest. En ökad konkurrens mellan digitala plattformar kan innebära nackdelar för konsumenten som inte kan dra lika stor nytta av nätverket på plattformen. Det ligger därför delvis i konsumentens intresse att en plattform blir så stor som möjligt genom att maximalt antal användare ansluter sig. Detta fenomen tycks strida mot konkurrenslagens fundamentala syfte att skydda konsumentintressen genom att förhindra monopolistiska tendenser på marknaderna. Samtidigt finns det tydliga risker för att konsumenter missgynnas på en koncentrerad marknad för digitala plattformar. Den dominerande aktören kan tillämpa ofördelaktiga eller integritetskränkande villkor. Användarna kan vara låsta till plattformen utan möjlighet att byta till en annan plattform på grund av nätverkseffekterna. Det framstår därför som att förvärvskontrollen fortsatt behöver motverka dominans på marknader för digitala plattformar.

Det finns tydliga fördelar med att basera anmälningsskyldighet vid företagskoncentrationer på omsättningen hos företagen i fråga. Omsättningen

⁶⁵ Tidsskriften Forbes artikel om Facebooks förvärv av WhatsApp, "Facebook closes \$19 billion WhatsApp Deal", <<https://www.forbes.com/sites/parmyolson/2014/10/06/facebook-closes-19-billion-whatsapp-deal/?sh=6b9631fa5c66>> (besökt 2020-11-14).

⁶⁶ COMP/M.7217 (Facebook/WhatsApp).

är relativt lätt att fastställa enligt reglerna som stadgas i Konkurrensverkets vägledning. Ett förutsebart system för anmälan är fundamentalt viktigt för att företagen i fråga inte ska avskräckas från att genomföra förvärv. Företagsförvärv är som bekant en förutsättning för samhällsekonomins utveckling.

Gränsvärdena har under åren uppdaterats för ökad träffsäkerhet. Eftersom de utgår från omsättningen i Sverige säkerställs att koncentrationerna har konkurrens effekter på den svenska marknaden. Träffsäkerheten är viktig för att varken företag eller Konkurrensverket ska belastas med bördan av att anmäla eller handlägga en koncentration när det kan uteslutas att den inte är problematisk. Det finns även ett visst skydd för kringgående av anmälningsplikten med hjälp av regeln för beräkning av omsättning vid successiva förvärv.

Frågan kvarstår dock om det är rätt parameter som mäts när det kommer till omsättning i den digitala ekonomin. Genom fallen Facebook/WhatsApp och Hemnet/Blocket syns att aktörer på marknaden för digitala plattformar kan vara villiga att betala långt mer än vad som framstår som rimligt med hänsyn till målbolagets omsättning. Detta avslöjar en potential hos företag som kan innebära marknadsmakt eller framtida konkurrensstyrka. Omsättningen reflekterar inte nödvändigtvis den längre tidsramen för ett företags framgång. Detta är en fundamental brist i ett värde som baseras på historiska uppgifter. Historiken av ett företag har ännu mindre relevans för dess framtid på en marknad som präglas av så snabba förändringar som marknaden för digitala plattformar.

Små ”start-ups” kan använda sin första tid på marknaden för att samla in användardata i syfte att finslipa sina tjänster för att bättre passa konsumenten. Under denna period reflekterar omsättningen inte nödvändigtvis det faktiska värdet i företaget. För digitala plattformar som utgör mellanhänder i transaktioner beräknas omsättningen enligt särskilda regler där endast en del

av det som slutanvändaren faktureras ingår. Detta kan även bidra till en låg omsättning jämfört med bolagets egentliga värde.

Användardata är ett mycket viktigt konkurrensmedel för en digital plattform. Uppgifterna innebär insikt i konsumenters beteendemönster och möjlighet att anpassa sina tjänster och marknadsföring. Detta blir särskilt tydligt på marknader för t.ex. mobilapplikationer och e-handelsplattformar. Där har plattformen fullständig insyn i vilka varor och tjänster som stiger i popularitet hos användarna och kan använda informationen för att identifiera uppstickare. Användardata är dock en färskvara som mycket snabbt blir irrelevant och därmed utan värde i takt med att konsumentens humör och behov skiftar. På grund av detta har den aktör som kan samla in mest relevant användardata och behandla denna en grundläggande konkurrensfördel, även om data kan överlåtas efter insamling. För att kunna samla in och bearbeta användardata krävs resurser, vilket typiskt sett innehas av de större och etablerade aktörerna. De största aktörerna har därför en grundläggande konkurrensfördel eftersom de har möjlighet att nyttja användardata till sin fulla potential.

Användardata och nätverkseffekter är två faktorer som kan ha stark inverkan ett målbolags värde på marknaden för digitala plattformar. Det finns en risk att företag som inte har ekonomisk styrka men som ändå innehar marknadsmakt eller konkurrenspotential riskerar att bli uppköpta utan att de fångas av anmälningsplikten som stadgas i 4 kap. 6 § KL. Resultatet kan bli att konkurrensskadliga förvärv tillåts äga rum eftersom de inte blir föremål för prövning och ”killer acquisitions” kan få grönt ljus. De omsättningsbaserade trösklarna lämnar således en lucka för vissa typer av konkurrensskadliga förvärv.

Det finns däremot vissa möjligheter för Konkurrensverket att ingripa i denna typ av förvärv genom att ålägga företag att anmäla företagskoncentrationer och genom att företag frivilligt anmäler företagskoncentrationen. I nästa avsnitt följer en redogörelse av Konkurrensverkets möjligheter att ingripa i företagskoncentrationer som ligger under omsättningströsklarna tillsammans

med en diskussion huruvida dessa kan kompensera för den lucka som tycks lämnas öppen av gränsvärdena för obligatorisk anmälan.

3 Anmälan under tröskelvärdena

3.1 Inledning

Detta avsnitt syftar till att besvara min andra och tredje forskningsfråga. I avsnitt 3.2 beskrivs den gällande rätten för åläggande medan avsnitt 3.3 behandlar innebörden av formuleringen ”särskilda skäl”. Avsnitt 3.4 redogör för den frivilliga anmälan som stadgas i 4 kap. 7 § p. 2 KL. Huruvida Konkurrensverkets möjligheter till åläggande kompenserar luckan som lämnas av de omsättningsbaserade tröskelvärdena, besvaras i slutsatsen, avsnitt 3.4.

3.2 Åläggande enligt 4 kap. 7 § p. 2 KL

Utöver den kumulativa regeln i 4 kap. 6 § KL har Konkurrensverket en möjlighet att ålägga en part i en företagskoncentration att anmäla förvärvet. En sådan situation kräver dels att företagen har haft en gemensam omsättning på över 1 miljard kronor i Sverige under det föregående räkenskapsåret, dels att anmälan är påkallad av särskilda skäl, 4 kap. 7 § p. 1 KL. I likhet med tröskeln för obligatorisk anmälan spelar därmed företagens gemensamma omsättning en avgörande roll för att Konkurrensverket ska kunna ålägga en part. Omsättningskravet är däremot inte lika omfattande vid åläggande, då det inte krävs att företagen har omsättningar som var för sig överstiger 200 miljoner kronor. Åläggande kan ske efter förvärvet.⁶⁷

En fördel med detta system är att relativt höga omsättningsgränser kan tillämpas samtidigt som man lämnar ett visst utrymme för Konkurrensverket att ingripa i företagskoncentrationer som inte når upp till omsättningskravet.

⁶⁷ Karlsson, s. 147.

På så sätt minskas den administrativa bördan för Konkurrensverket, som slipper granska en större mängd oproblematiska företagskoncentrationer.⁶⁸

En detalj framstår som intressant i utredningen som föregick instiftandet av Konkurrensverkets möjligheter till åläggande. Det föreslogs att anmälningsskyldighet ska gälla under den enskilda omsättningsgränsen om förvärvaren genom koncentrationen skapar eller förstärker en dominerande ställning.⁶⁹ Anmälningsskyldighet skulle genom den föreslagna regeln bero på företagets marknadsdominans och marknadsandelar. Regeringen fann dock att avgränsningen av den relevanta marknaden i regel är svårbedömd vilket medför risker för felbedömningar. Det ansågs därför vara ett alltför rättsosäkert alternativ.⁷⁰ Istället beslöts det att Konkurrensverket fick befogenheter att ålägga parterna att anmäla förvärvet under vissa förutsättningar. Formuleringen ”synnerliga skäl” ansågs däremot vara för snäv för att tillgodose konkurrenslagens skyddsintressen och det bestämdes därför att åläggande får meddelas när det är påkallat av särskilda skäl.⁷¹

3.3 Innebörden av särskilda skäl

Exakt vad formuleringen ”särskilda skäl” innebär är svårt att få helt klarlagt. Som exempel på en situation där särskilda skäl föreligger anges i förarbeten när ett redan starkt företag stegvis förvärvar mindre konkurrenter. Denna typ förvärv kan utestänga konkurrenter som har potential för tillväxt, vilket hindrar en framtida höjning av konkurrenstrycket. Under tiden växer även förvärvaren i storlek, vilket kan ha negativa konsekvenser för konkurrensen på en marknad där det finns få konkurrenter vid sidan om ett marknadsdominerande företag.⁷²

⁶⁸ Brändt Öfverholm, Thorell och Malmgren, s. 670.

⁶⁹ Prop. 1996/97:82 s. 13.

⁷⁰ Prop. 1996/97:82 s. 13.

⁷¹ Prop. 1996/97:82 s. 16.

⁷² Prop. 1996/97:82 s. 14.

En annan situation som nämns i sammanhanget är när ett starkt företag på en koncentrerad marknad köper upp en enstaka nyetablerad konkurrent. Motivationen i en sådan situation kan vara att förvärvaren vill förhindra att den mindre aktören i framtiden utmanar förvärvarens ställning på marknaden. För potentiella framtida nyetablerare kan detta inverka hämmande på deras vilja att våga sig in på marknaden, vilket i påverkar konkurrensen i en negativ riktning.⁷³

Klagomål från exempelvis kunder eller konkurrenter kan utgöra särskilda skäl i sammanhanget ifall Konkurrensverket gör bedömningen på förhand att konkurrensen påtagligt skulle kunna hämmas till följd av koncentrationen.⁷⁴ Som exempel på de typer av farhågor som avses anges i vägledningen risk för prishöjningar eller försämrat utbud mot konsument. Det räcker däremot inte att andra aktörer uttalar sin oro över koncentrationen. Det krävs även att Konkurrensverket gör en preliminär bedömning av farhågornas art. I denna preliminära bedömning har det betydelse huruvida företagen är nära Konkurrenter, eller om de tillsammans får höga marknadsandelar. Ifall företagen är verksamma i olika led, exempelvis om den ena är leverantör och den andra är distributör, beaktas deras positioner i ledet. En viktig leverantör av en insatsvara kan ha en stark position i sitt led medan samma sak gäller för en betydelsefull kund och försäljningskanal.⁷⁵

Fallen där Konkurrensverket valt att ålägga företag att anmäla förvärv på grund av särskilda skäl är få.⁷⁶ Ett av dessa berör ett förvärv mellan digitala plattformar. Konkurrensverket beslutade 2019 att ålägga Easypark att anmäla

⁷³ Prop. 1996/97:82 s. 14 och Prop. 2007/08:135 s. 201.

⁷⁴ Konkurrensverkets vägledning för företagskoncentrationer, s. 6.

⁷⁵ Konkurrensverkets vägledning för företagskoncentrationer, s. 6.

⁷⁶ Se Konkurrensverkets beslut i dnr. 597/2005 (DFDS/Cobelfret), dnr. 660/2009

(TT/Retriever), dnr. 176/2010 (Bonnier/Pocketgrossisten), dnr. 289/2012

(Bonnier/Pocketshop), dnr. 4/2013 (Assa/Prokey) och dnr. 530/2019 (Easypark/Inteleon).

sitt förvärv av Inteleon.⁷⁷ Både Easypark och Inteleon erbjuder digitala tjänster för hantering av parkering. De är digitala tvåsidiga plattformar i den mening att de sammanför parkeringsoperatörer med slutanvändare, dvs. de som parkerar. Det rörde sig således om ett horisontellt förvärv.

Easypark var vid förvärvstillfället verksamt i 800 städer fördelade på 13 marknaden, inklusive Sverige, medan Inteleon bedrev sin verksamhet under varumärket SMS Park i större delen av Sverige.⁷⁸ På grund av uppgifterna i media angående förvärvet beslutade Konkurrensverket att utreda huruvida det förelåg särskilda skäl att ålägga Easypark att anmäla sitt förvärv av Inteleon. Köparbolagens gemensamma omsättning i Sverige uppgick 2018 till över en miljard kronor, medan Inteleon Holdings omsättning understeg 200 miljoner kronor. Det senare framkom efter att EasyPark lyft att endast det arvode som Inteleon erhåller från kunder ska ligga till grund för beräkningen av omsättningen efter att den del av avgiften som tillfaller fastighetsägaren eller parkeringsoperatören dragits av.⁷⁹

Till grund för att särskilda skäl föreligger fokuserade Konkurrensverket på verkets uppfattning av Easyparks och Inteleons marknadsstyrka. Den initiala utredningen indikerade att Easypark hade en stark position i Sverige på en preliminärt definierad marknad för tillhandahållandet av parkeringstjänster via digitala plattformar. Enligt Konkurrensverket framstod Inteleon som EasyParks största konkurrent på en sådan marknad. Andra aktörer på marknaden uppgav att EasyPark förfogar över en betydelsefull mängd kunddata och att förvärvet skulle öka företagets tillgång till sådana kunddata. Konkurrensverket beslutade efter en helhetsbedömning att fortsätta med en utredning om företagskoncentrationen är ägnad att påtagligt hämma

⁷⁷ Konkurrensverkets beslut dnr. 530/2019 (Easypark/Inteleon).

⁷⁸ Konkurrensverkets beslut dnr. 530/2019 (Easypark/Inteleon) s. 1.

⁷⁹ Konkurrensverkets beslut dnr. 530/2019 (Easypark/Inteleon) s. 2 och 3.

förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens.⁸⁰ Förvärvet lämnades däremot utan åtgärd vid prövningen.⁸¹

3.4 Frivillig anmälan

För att kunna försäkra sig om att få koncentrationen prövad kan företaget anmäla förvärvet frivilligt enligt 4 kap. 7 § p. 2 KL. Då kan parterna villkora affären av godkännandet från Konkurrensverket och sedan tillträda i förvärvet efter att beslutet kungjorts.⁸² För att parterna ska ha möjlighet till frivillig anmälan gäller samma omsättningströsklar som vid åläggande från Konkurrensverket. De måste alltså ha en sammanlagd omsättning över 1 miljard kronor, men de ska var för sig ligga under bitröskeln på 200 miljoner. Innan Konkurrensverket fattar beslut om att ålägga ett företag tas kontakt med företagen i fråga.⁸³ I den gällande ordningen kan företag däremot inte få förhandsbesked från Konkurrensverket om att ett åläggande är uteslutet. Enligt Konkurrensverkets vägledning är anledningen till detta att det är svårt att bedöma vilka effekter en koncentration kan förväntas medföra innan denna har gjorts publik. Först då kan Konkurrensverket ta kontakt med olika marknadsaktörer och göra en preliminär bedömning.⁸⁴

3.5 Slutsatser

För att Konkurrensverket ska kunna pröva företagsförvärv under omsättningsgränserna krävs att deras gemensamma omsättning överstiger 1

⁸⁰ Konkurrensverkets beslut, Dnr 530/2019 (Easypark/Inteleon) s. 3 och 4.

⁸¹ Konkurrensverkets beslut, Dnr 698/2019 (Easypark/Inteleon).

⁸² Karlsson, s. 147.

⁸³ Konkurrensverkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer, punkt 25.

⁸⁴ Konkurrensverkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer, punkt 26.

miljard och att särskilda skäl föreligger. Det kan inte ges någon allmän definition till vilka förutsättningar som föranleder ett åläggande på grund av rekvisitets delvis kvalitativa karaktär. Särskilda skäl kan föreligga exempelvis om en stark marknadsaktör köper upp en enstaka nyetablerad konkurrent eller ifall en marknadsaktör stegvis förvärvar mindre konkurrenter. Från Konkurrensverkets beslut i Easypark/Inteleon finner vi viss vägledning för vilka faktorer som kan inverka på bedömningen när förvärvet berör digitala plattformar. I beslutet berodde bedömningen på aktörernas starka positioner på marknaden samt deras inbördes relationer. Konkurrensverket tycks även ha tillmätt andra aktörers invändningar betydelse. Dessa berörde de stora mängder användardata som förvärvet innebär att Easypark fick tillgång till.

Genom mekanismen för åläggande av anmälningsskyldighet kan problematiska förvärv som undgår omsättningströsklarna bli föremål för prövning. Förvärv som misstänks utgöra ”killer acquisitions” kan förhindras. För att förvärven ska bli anmälningsskyldiga krävs viss utredning från Konkurrensverket för att det ska fastställas att särskilda skäl föreligger. Enligt förarbetena till Konkurrenslagen ska det anges i lagen vilka förvärv som ska anmälas. I min åsikt innebär regeln om särskilda skäl att det åtminstone inte på ett tydligt sätt anges i lagen vilka dessa är.

En konsekvens av detta är att företagskoncentrationer är förenade med en större risk än om regeln om särskilda skäl inte hade funnits. Detta kan inverka negativt på incitamentet för företag att förvärva andra företag, vilket även är negativt för marknadsutvecklingen. Det är oundvikligt att anmälningsskyldigheten komplicerar företagsöverlåtelser, men det framstår som särskilt begränsande att Konkurrensverket har en till synes allsmäktig position att ingripa i fusioner. Detta gör sig särskilt gällande när företagskoncentrationer kan åläggas anmälningsskyldighet i efterhand.

Det kan ifrågasättas huruvida den gällande ordningen är särskilt mycket mer förutsebar än ett tröskelvärde som baseras på marknadsandelar. Som nämnts ovan avvisades denna lösning av den förståeliga anledningen att det ansågs

vara ett rättsosäkert alternativ. Det framstår som oerhört svårt för det enskilda företaget att göra en beräkning av projicerade marknadsandelar som stämmer överens med Konkurrensverkets bedömning. Samtidigt har Konkurrensverket möjlighet att på grund av just ett företags marknadsposition skapa en skyldighet för företaget att anmäla koncentrationen, vilket demonstrerades i Easypark/Inteleon.

Osäkerhet över huruvida ett förvärv kan komma att åläggas kan till viss del avhjälpas genom att företagen frivilligt väljer att anmäla en koncentration. Genom att anmäla sitt förvärv frivilligt kan parterna få kontroll över Konkurrensverkets prövning och starta tidsfristerna för processen på eget bevåg. Detta är användbart för starka aktörer med stor marknadsmakt eller andra företag som förväntar sig kritik i samband med förvärvet. Eftersom risker är oönskade i samband med företagsöverlåtelser kan detta vara ett sätt att undvika oförutsedda kostnader i det fall Konkurrensverket fattar beslut om att ålägga parterna att anmäla koncentrationen. Samtidigt innebär även en frivillig anmälan vissa kostnader för den som anmäler.

Det står klart att Konkurrensverkets möjligheter till åläggande är breda, men de omfattar inte alla förvärv. Vissa överlåtelser, där det förvärvande företaget och målbolaget ha en gemensam omsättning som understiger 1 miljard kronor, faller utanför bestämmelsens omfång. Det kan inte uteslutas att förvärv mellan företag med relativt små omsättningar kan ha skadliga konkurrens effekter på marknaden för digitala plattformar och närliggande marknader. I dessa fall finns ingen anmälnings skyldighet och Konkurrensverket har ingen möjlighet att ålägga parterna anmälnings skyldighet. Företagen kan inte heller välja att frivilligt anmäla sådana förvärv.

Det faktum att det är så få koncentrationer som faktiskt åläggs anmälnings skyldighet innebär inte nödvändigtvis att resterande koncentrationer som ligger under tröskelvärdena är oproblematiske. Den exklusiva EU-jurisdiktionen kan utesluta att en företagskoncentration prövas

av Konkurrensverket. Detta kan vara fallet om koncentrationen har påtagliga effekter i flera medlemsstater.⁸⁵ Med tanke på att allt fler företag bedriver gränsöverskridande verksamhet bör denna tendens vara mer påtaglig i den digitala ekonomin än vad den varit tidigare.

För att återvända till forskningsfrågan i fokus för detta avsnitt kan Konkurrensverkets möjligheter att ålägga parter till viss del täcka upp för luckan som lämnas av de omsättningsbaserade tröskelvärdena. Bestämmelsen har däremot sina problem. Den är oförutsebar vilket kan verka avskräckande för företag som söker förvärva andra aktörer. Samtidigt undgår vissa typer av förvärv där den gemensamma omsättningen i Sverige inte ännu överstiger 1 miljard kronor att träffas av ett sådant åläggande. I det nästföljande avsnittet görs en utblick mot Tyskland och Österrikes lösningar på uppsatsens problem. Där diskuterar jag huruvida det svenska systemet för anmälan kan dra nytta av att implementera ett eller flera prisbaserade tröskelvärden.

⁸⁵ Se avsnitt 2.2.1.

4 Prisbaserade tröskelvärden

4.1 Inledning

I detta avsnitt besvaras den sista forskningsfrågan angående ett eventuellt införande av prisbaserade tröskelvärden i det svenska systemet för anmälan. I avsnitt 4.2 redogörs för tröskelvärdena i Österrike och Tyskland. I avsnitt 4.3 ges exempel där priset i en överlåtelse getts betydelse i sammanhanget av svensk förvärvskontroll. Slutsatsen, avsnitt 4.4, består av min bedömning huruvida ett prisbaserat tröskelvärde hade gynnat den svenska lagstiftningen.

4.2 Österrike och Tyskland

4.2.1 Tröskelvärdenas utformning

Den tyska Bundeskartellamt är en självständig tillsynsmyndighet vars uppgift är att skydda konkurrensen på nationella marknader inom Tyskland.⁸⁶ Liksom Konkurrensverket är Bundeskartellamt förhindrad att pröva en företagskoncentration ifall EU-jurisdiktion föreligger. Som Sverige har Tyskland huvudsakliga gränsvärden som baseras på omsättning och enligt dessa gäller följande för att en koncentration ska vara anmälningspliktig. Parterna i koncentrationen ska ha en gemensam global omsättning på mer än 500 miljoner euro. En av parterna ska ha en omsättning inom Tyskland på över 25 miljoner euro. Till sist utgörs minimumgränsen av att en annan part i förvärvet ska ha en omsättning i Tyskland på mer än 5 miljoner euro.⁸⁷

⁸⁶ Generell information om Bundeskartellamt, "The Bundeskartellamt"

<https://www.bundeskartellamt.de/EN/AboutUs/Bundeskartellamt/bundeskartellamt_node.html> (besökt 2020-10-27).

⁸⁷ 7 kap. 35 § p. 1, German Act Against Restraints of Competition (hädanefter GWB), Federal Law Gazette I (2013).

Syftet med införandet av s.k. ”transaction value thresholds” var att anpassa den tyska konkurrensrätten till de strukturella förändringar som skett till följd av tekniska framsteg och utländsk konkurrens.⁸⁸ Enligt riktlinjerna för tillämpning av det prisbaserade tröskelvärdet är dess funktion att täcka de förvärv där överlåtelsepriset och nuvarande omsättning skiljer sig från varandra på ett osedvanligt sätt. Det resoneras att sådana förvärv ofta indikerar att företaget som överläts har innovationskapital med stor potential för att konkurrera på den relevanta marknaden.⁸⁹ Marknadsledande företag kan genom att köpa upp konkurrenter i ett tidigt stadie av deras utveckling förändra konkurrentens verksamhet eller få den att upphöra. Ur ett konkurrenspolitiskt perspektiv är detta enligt riktlinjerna en situation som potentiellt kräver granskning för att potentialen för innovation på teknologimarknaden ska skyddas.⁹⁰

Den nya uppsättningen av regler är subsidiär till den nyss beskrivna huvudregeln för anmälningsplikt. Enligt de nya reglerna är en koncentration anmälningspliktig ifall följande rekvisit är uppfyllda.⁹¹ Båda parterna har en gemensam omsättning på mer än 500 miljoner euro globalt sett och en av parterna har en omsättning i Tyskland på över 25 miljoner euro. Vidare krävs att värdet av transaktionen överskrider 400 miljoner euro och att målbolaget bedriver verksamhet av en betydande art i Tyskland.⁹² Den nyinförda tröskeln är således inte helt befriad från en omsättningsdimension utan ställer fortfarande krav på både global omsättning och inhemsk omsättning.

⁸⁸ Guidance on Transaction Value Thresholds for Mandatory Pre-merger Notification (Hädanefter Guidance on Transaction Value Thresholds), avsnitt A, punkt 1.

⁸⁹ Guidance on Transaction Value Thresholds, avsnitt A, punkt 3.

⁹⁰ Guidance on Transaction Value Thresholds avsnitt A, punkt 4.

⁹¹ 7 kap. 35 § punkt 1 (a) GWB.

⁹² Översatt från ”substantial operations in Germany” i den engelska versionen av lagtexten. Originalformulering ”erheblichem Umfang im Inland tätig”. Se avsnitt 4.2.3 om begreppets innebörd.

Tysklands modell baseras på en modell som används i USA:s Size-of-Transaction-test. En skillnad är att i Tysklands version mäts själva vederlaget istället för det samtliga värdet på bolaget och tillgångarna som förvärvats.⁹³ Till min kännedom har de nya tröskelvärdena hittills inte ännu spelat en central roll i avgöranden från varken Österrike eller Tyskland.

I Österrike gäller som för andra EU-länder att dess konkurrensmyndighet, Bundeswettbewerbsbehörde, inte har behörighet att pröva koncentrationer som faller under EU-jurisdiktion. Här finns även huvudsakliga gränsvärden som baseras på omsättning. Enligt dessa krävs att företagen i fråga ska ha en gemensam global omsättning på 300 miljoner euro samt en gemensam inhemsk omsättning på 30 miljoner euro. Utöver detta ska minst två parter i koncentrationen ha en individuell global omsättning på över 5 miljoner, vilket utgör minimumgränsen för anmälningssplikt.⁹⁴

De alternativa tröskelvärdena liknar i stort de som ställs upp i den tyska lagstiftningen med skillnaden att de generellt är lägre ställda. Även här finns rekvisit som beror på företagens omsättning. Här krävs att parterna i förvärvet har en kombinerad omsättning på över 300 miljoner euro globalt sett och en kombinerad omsättning inom Österrike på över 15 miljoner euro. Det krävs vidare att värdet för transaktionen överstiger 200 miljoner euro och att målbolaget bedriver verksamhet av en betydande art inom Österrike.

En viktig skillnad jämfört med den svenska lagstiftningen är att den tyska och österrikiska konkurrensrätten har annorlunda definition av vad som konstituerar en koncentration i lagens mening. Ett förvärv kan bli föremål för prövning där även när det utgör ett minoritetsförvärv, när exempelvis 25

⁹³ Immenga och Mestmäckers kommentar till 7 kap. 35 § punkt 1 (a) GWB, del II radnummer 70.

⁹⁴ Avsnitt 9 (1), Federal Act against Cartels and other Restrictions of Competition (hädanefter KartG), Federal Law Gazette I (2005).

procent av rösträtterna eller kapitalplaceringsaktier förvärvas.⁹⁵ Detta kan jämföras med Sveriges definition av koncentration som kräver att förvärvaren får varaktig kontroll över målbolaget, 1 kap. 9 § KL. Tyskland och Österrike har således en bredare definition av företagskoncentration och kan därför fånga upp fler förvärv för prövning.

4.2.2 Transaktionsvärdet

Transaktionsvärdet ska specificeras i euros och omfattar alla tillgångar samt andra ekonomiska fördelar som säljaren mottar från köparen i samband med förvärvet. Termen tillgångar har en bred innebörd som innefattar alla typer av kontanta betalningar, värdepapper, materiella och immateriella tillgångar. Även s.k. ”earn-out clauses” omfattas, där priset i förvärvet justeras mot att säljaren erhåller en andel av målbolagets eventuella framtida vinst.⁹⁶

Beräkningen av överlåtelsepriset ska göras med uteslutande hänsyn till den överlåtelse som pågår. Detta innebär att tidigare överlåtna andelar som innehas av köparen i regel inte ska beaktas. Det ska däremot göras en skönsmässig bedömning ifall flera transaktioner ska betraktas som ett enskilt förvärv baserat på om de har en nära relation. Som exempel anges när köparen avser att förvärva kontroll över ett företag genom flera transaktioner av andelar från olika säljare. Här stadgas därmed ett skydd mot successiva förvärv.⁹⁷

Transaktionsvärdet kan med tiden förändras med hänsyn till att exempelvis värdepapper och valutor utsätts för naturliga fluktuationer. Det måste därför beräknas för en särskild tidpunkt, vilket enligt riktlinjerna är det datum då förvärvet slutförs. Det kan däremot uppstå situationer då detta transaktionsvärde, vid tidpunkten för anmälan, inte kan specificeras på grund

⁹⁵ 7 kap. 37 § GWB och avsnitt 7 (1) KartG.

⁹⁶ Guidance on Transaction Value Thresholds, avsnitt B, punkt 11.

⁹⁷ Guidance on Transaction Value Thresholds, avsnitt C, punkt 13.

av fluktuationer. I dessa fall kan istället transaktionsvärdet som anges i anmälan baseras på tidpunkten för anmälan.⁹⁸ Framtida betalningar bör räknas ut baserat på antaganden och sannolikhet, vilka ska förklaras på ett noggrant och transparent sätt i anmälan.⁹⁹

Det kan förekomma att tillgångar i transaktionsvärdet förändrar i värde efter att koncentrationen genomförts. I vissa fall innebär detta att transaktionen överstiger tröskelvärdena. Ifall detta sker, när koncentrationen vid uträkningen av transaktionsvärdet enligt riktlinjerna vid anmälningstillfället fallit under transaktionströsklarna, ska inte anmälningsplikt inträda.¹⁰⁰

4.2.3 Kravet på verksamhet inom landsgränserna

För att de prisbaserade tröskelvärdena ska gälla krävs att målbolaget, eller betydande delar av målbolaget, bedriver verksamhet av en betydande art inom landets gränser. Genom rekvisitet utesluts förvärv av företag som endast har verksamhet i utlandet. De gemensamma riktlinjerna ger vissa vägledande råd för hur den inhemska aktiviteten ska mätas men de ackompanjeras av varningen att råden kan komma att ändras av domstolspraxis.¹⁰¹

Huruvida målbolaget bedriver sådan verksamhet som avses i rekvisitet kan generellt inte avgöras med ensam grund i målbolagets omsättning inom landet. Omsättningen kan däremot vägas in när det gäller äldre typer av marknader som i stora drag karaktäriseras av vinstgenerering.¹⁰² Detta bör således inte avse digitala plattformar. Olika typer av kriterier kan appliceras

⁹⁸ Guidance on Transaction Value Thresholds, avsnitt C, punkt 28.

⁹⁹ Guidance on Transaction Value Thresholds, avsnitt C, punkt 33.

¹⁰⁰ Guidance on Transaction Value Thresholds, avsnitt C, punkt 36.

¹⁰¹ Guidance on Transaction Value Thresholds, Avsnitt D, punkt 65.

¹⁰² Guidance on Transaction Value Thresholds, Avsnitt D, punkt 65.

till olika sektorer så länge måtten motsvarar industristandarder som inte är lättmanipulerade.¹⁰³

För digitala plattformar föreslås i riktlinjerna att antal aktiva användare per månad eller antal unika besökare av en webbplats kan användas som möjliga indikatorer på grad av inhemsk aktivitet.¹⁰⁴ Enligt en rapport föreslår Bundeskartellamt att den unika användaren är den standardindikator som framstår som mest lämplig för att reflektera en plattforms användning.¹⁰⁵

I utformandet av bestämmelsen valdes formuleringen ”current or anticipated activity” bort. Resultatet blev att kriteriet endast avser aktiviteter som målföretaget hittills har genomfört inom det aktuella landet, och den aktuella aktiviteten som pågår.¹⁰⁶ Kriteriet utlöses därmed inte ifall målbolaget hittills inte varit aktivt inom landet men i framtiden kan tänkas bli det.¹⁰⁷ Ett exempel på den typ av verksamhet som omfattas av kriteriet är pågående ”research and development”.¹⁰⁸

Inhemska aktiviteter är som huvudregel inte av betydande art ifall målbolagets omsättnings understiger 5 miljoner euro i Tyskland och denna omsättning tycks reflekterar dess marknadsposition och konkurrenspotential. Detta är däremot inte nödvändigtvis fallet på marknader som inte karaktäriseras av hög vinstgenerering eller om produkten är så ny att den hittills låga omsättningen inte speglar bolagets konkurrenspotential.¹⁰⁹

¹⁰³ Guidance on Transaction Value Thresholds , Avsnitt D, punkt 66.

¹⁰⁴ Guidance on Transaction Value Thresholds , Avsnitt D, punkt 67.

¹⁰⁵ Rapport från Bundeskartellamt, ”Working Paper – Market Power of Platforms and Networks”, s. 70.

¹⁰⁶ Guidance on Transaction Value Thresholds , Avsnitt D, punkt 70.

¹⁰⁷ Immenga och Mestmäckers kommentar till 7 kap. 35 § GWB, punkt 80.

¹⁰⁸ Guidance on Transaction Value Thresholds , Avsnitt D, punkt 74.

¹⁰⁹ Guidance on Transaction Value Thresholds , Avsnitt D, punkt 82.

4.3 Transaktionspris i svensk förvärvskontroll

Frågan om att införa prisbaserade tröskelvärden är inte helt främmande i svenska sammanhang. Enligt en rapport från Konkurrensverket skulle man kunna ”komplettera fastställda tröskelvärden med bestämmelser som beaktar köpeskillingen”.¹¹⁰ På så sätt skulle bestämmelsen enligt myndigheten utgöra ett kompletterande rekvisit för anmälningsskyldighet. Konkurrensverket konstaterar även att omsättningssiffror på grund av sin historiska natur endast reflekterar hur det har gått för företaget tidigare. Till skillnad från detta innefattar priset i ett förvärv den förväntade framtida utvecklingen för företaget. En bestämmelse där förvärvspriset beaktas kan medföra en framåtblickande dimension till regelverket. Eftersom marknaden för digitala plattformar är snabbväxande är det särskilt viktigt med bestämmelser som är flexibla nog att kunna anpassas till nya förutsättningar.¹¹¹

Det har förekommit att Konkurrensverket har beaktat transaktionspriset i bedömningar av koncentrationer. Under 2016 genomförde Konkurrensverket en särskild undersökning av två företagskoncentrationer, varav en av dessa var den i avsnitt 2.3.2 nämnda fusionen Hemnet/Blocket.¹¹² Målbolagen i båda förvärven hade omsättningar som understeg tröskelvärdet på 200 miljoner kronor, och var därför inte anmälningspliktiga. Parterna hade heller inte ålagts att anmäla koncentrationerna utan hade anmält förvärven frivilligt. Gemensamt för koncentrationerna var att köpeskillingen i överlåtelsen var cirka tio gånger större än målbolagens omsättning. Konkurrensverket ansåg att den höga värderingen sannolikt indikerade potentiella nätverkseffekter, och att koncentrationerna med hänsyn till dessa effekter kunde bli

¹¹⁰ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 144.

¹¹¹ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 144.

¹¹² Konkurrensverkets beslut i ärendena dnr. 84/2016 (Blocket/Hemnet) och dnr. 207/2016 (Visma/Fortnox).

problematiska.¹¹³ Det bör klargöras att det alltså inte var överlåtelsepriset som i sig var problematiskt för koncentrationen, men det tycks ha varit en relevant omständighet i Konkurrensverkets beslut att inleda en fördjupad undersökning av förvärven.¹¹⁴

4.4 Slutsatser

Tyskland och Österrikes transaktionsbaserade trösklar är inte endast baserade på pris. Båda inkluderar olika typer av krav på omsättning hos företagen i förvärven. I Tyskland består kravet på omsättning av samma gränser som i den huvudsakliga regeln för anmälningsskyldighet med skillnaden att endast en av parterna har ett individuellt krav på omsättning. Jämförelsevis kräver den äldre regeln att två av parterna uppnår varsin omsättningsgräns. Därmed öppnas dörren för fler anmälningsskyldiga förvärv, förutsatt att övriga rekvisit för pris och inhemsk aktivitet är uppfyllda.

Som en komplettering till de huvudsakliga tröskelvärdena ger bestämmelsen möjlighet för konkurrensmyndigheterna att granska större aktörers förvärv av aktörer som annars hade fallit under tröskelvärdena. De kan därför hämma förekomsten av konkurrensskadliga ”killer acquisitions”. En motsvarighet till denna typ av implementering i Sverige hade kunnat vara ifall det prisbaserade tröskelvärdet förenas med en reviderad version av de huvudsakliga tröskelvärdena. Exempelvis kan krävas att företagen har en gemensam omsättning inom Sverige på över en miljard kronor enligt 4 kap. 6 § p. 2 KL.

Tyskland och Österrikes val att inkludera ett krav på betydande verksamhet inom landets gränser framstår som klokt. På så sätt avlastas myndigheterna från bördan av att handlägga en större mängd förvärv utan effekt på den nationella marknaden. En kvalitativ karaktär innebär även en i sammanhanget

¹¹³ Konkurrensverkets rapport ”Konkurrens och tillväxt på digitala marknader”, s. 143.

¹¹⁴ Brändt Öfverholm, Thorell och Malmgren, s. 673.

fördelaktig flexibilitet. Som ovan nämnts kan kravet på betydande aktivitet anpassas för olika typer av marknader genom att olika sorters indikatorer tillämpas. Genom att verktyget kan skräddarsys till att avse faktorer som reflekterar värde på en viss typ av marknad, kan det bli långt mer träffsäkert än en i lagen specificerad indikator. Kravet på inhemsk aktivitet är däremot inte utan sina problem. Det är ett kvalitativt kriterium som innebär viss rättsosäkerhet, vilket kan innebära samma typ av problem som den svenska regeln om åläggande vid särskilda skäl. Kravet är även begränsat eftersom det endast omfattar pågående verksamhet. Detta utesluter möjligheten att beakta ett företags eventuella expansionsplaner inom ramen för rekvisitet.

För svensk tillämpning beror behovet av ett krav på betydande verksamhet på utformningen av den nya regeln. De svenska huvudsakliga omsättningsgränserna avser endast nationell omsättning, till skillnad från Tysklands och Österrikes gränsvärden. Ifall ett prisbaserat kriterium skulle införas i svensk lagstiftning, med inhemska omsättningsgränser, blir ett krav på inhemsk aktivitet överflödigt. Ifall istället globalt baserade omsättningströsklar används skulle kravet kunna vara ett välanpassat verktyg för bedömning av digitala plattformars verksamhet.

Ett gränsvärde för anmälan som baseras på överlåtelsepriset reflekterar företagets framtida värde på marknaden i en högre grad än vad omsättningsbaserade trösklar gör. De speglar den potential som köparen ser i målbolaget och är på så sätt ett mer fullständigt mått på bolagets styrka.

Ett sådant tröskelvärde har visserligen ett subjektivt inslag. Det en aktör kan tänka sig betala för ett företag speglar inte nödvändigtvis dess faktiska konkurrenspotential. I min åsikt har dock det av marknaden upplevda värdet en större relevans än omsättning, åtminstone vad det gäller digitala plattformar. Som nämndes i Konkurrensverkets rapport har omsättningssiffror en historisk karaktär medan transaktionsvärdet är mer framåtblickande. Detta framstår som ett lämpligare mått.

Det kan finnas vissa svårigheter med att fastställa det exakta överlåtelsepriset ifall de exempelvis utgörs av aktieandelar, vilka kan fluktuera i värde. Det kan även uppstå komplikationer ifall transaktionen inkluderar framtida betalningar, såsom vid ”earn-out clauses”, eftersom specifikationen av dessa kräver ett visst mått av uppskattning. Ifall en transaktion befinner sig i gränslandet för anmälningsplikt kan detta ge upphov till rättsosäkerhet. Det kan vara resurskrävande för både företag och konkurrensmyndigheten att avgöra huruvida en koncentration är anmälningspliktig när detta beror på komplicerade uträkningar och svårdragna gränser.

En annan nackdel med ett prisbaserat tröskelvärde jämfört med ett omsättningsbaserat sådant är den första är fullständigt flexibel i förhållande till parternas överenskommelse, medan den andra har ett fast och orubbligt värde. Konsekvensen av att låta koncentrationsprövningen bero på köpeskillings värde kan mycket väl tänkas vara att parterna väljer att anpassa köpeskillingen så att förvärvet undgår anmälningskyldighet. Det kan vara lönsamt att sänka priset i överenskommelsen om det innebär att kostnaderna förenade med en koncentrationsprövning undviks. Problematiken bör beaktas vid ett eventuellt införande av ett prisbaserat tröskelvärde. Vid fastställandet av nivån kan det möjligtvis garderas för en sådan situation genom att gränsen sätts tillräckligt lågt för att det så långt som möjligt inte ska gå att justera ner priset i större förvärv.

Utan en fullständig komparativ jämförelse mellan ländernas lagstiftning framstår de prisbaserade trösklarna som fördelaktiga i sammanhanget av digitala plattformar. De skulle även kunna implementeras i en anpassad form i den svenska lagstiftningen. I min åsikt finns det ingen anledning att ersätta de nuvarande omsättningströsklarna med dessa, eftersom de omsättningsbaserade trösklarna fortfarande fyller en funktion på mer traditionella marknader. Däremot kan de i en kompletterande form säkerställa att de mest allvarliga typerna av konkurrensskadliga förvärv fångas upp av Konkurrensverket.

5 Svar på frågeställningar och reflektioner

I detta avsnitt följer en sammanfattning av svaren på frågeställningarna för denna uppsats i samband med ett par egna reflektioner.

Det är tydligt att de omsättningsbaserade trösklarna släpper genom vissa typer av potentiellt konkurrensskadliga förvärv. Kravet på att båda företagen ska ha en minimiomsättning på 200 miljoner kronor utesluter att förvärv av mindre aktörer omfattas. Horisontella förvärv av mindre aktörer, som i de mest konkurrensskadliga fallen utgör ”killer acquisitions”, kan därmed tillåtas äga rum. Bland digitala plattformar kan nyetableringar dessutom inneha stor marknadsmakt och många användare i ett tidigt skede. Nätverkseffekter och användardata är stora drivkrafter på denna typ av marknad. På grund av dessa har förvärv mellan digitala plattformar ofta en prislapp som långt överstiger målbolagets omsättning.

Konkurrensverket har däremot synnerligen långtgående möjligheter att fånga upp förvärv som uppfyller kriterierna som stadgas i 4 kap. 7 § p. 1 KL. Ifall myndigheten bedömer att särskilda skäl föreligger, och den gemensamma omsättningen för företagen överstiger 1 miljard kronor inom Sverige, kan förvärvet på Konkurrensverkets uppmaning bli anmälningsskyldigt. En situation som enligt Konkurrensverket innebär att särskilda skäl föreligger är ifall en stark aktör förvärvar små nyetableringar. Således bör Konkurrensverkets möjligheter att ålägga parter att anmäla företagsförvärv kunna appliceras i fall av misstänkta ”killer acquisitions” eller andra typer av konkurrensskadliga förvärv.

Den långtgående befogenheten utgör ett starkt skydd för konkurrensen på de nationella marknaderna, förutsatt att bestämmelsen sätts i användning. Konkurrensverket har endast valt att ålägga ett få antal parter att anmäla sina

företagskoncentrationer. Enligt mig är en möjlig förklaring EU:s exklusiva jurisdiktion vid förvärv som har effekter i gemenskapen. Globaliseringstendenser kan innebära att förvärv numera oftare sker över landsgränser utan att konkurrens effekter isoleras till en enskild medlemsstat. Detta skulle kunna förklara varför Konkurrensverket inte ålagt fler parter att anmäla sina förvärv.

Ett möjligt åläggande utgör en risk för parter i potentiella koncentrationer. Det kan vara problematiskt att låta en sådan risk bero på ett så brett kriterium som huruvida särskilda skäl föreligger. Detta blir särskilt påtagligt med tanke på att åläggandet som bekant kan ske efter att förvärvet genomförts. Det kan inverka negativt på företagens vilja att förvärva andra aktörer, vilket i grunden är en positiv företeelse för samhällsekonomin. Regeln om särskilda skäl lämnar dessutom dörren en aning öppen för förvärvare och målbolag som understiger gemensam omsättning på 1 miljard kronor. Det kan inte uteslutas att denna typ av förvärv innebär att köparen konsoliderar betydande marknadsmakt, särskilt med tanke på de digitala marknadernas tendens snabbrörlighet. Konkurrensverkets särskilda befogenheter är därmed inte heltäckande för luckan som lämnas av de omsättningsbaserade tröskelvärdena.

En tydlig fördel med det prisbaserade tröskelvärdet i jämförelse med regeln om särskilda skäl är att det grundas i ett mätbart värde. Detta ger rättssäkerhet och förutsebarhet för marknadsaktörer. Ett alternativ är att införa ett svenskt transaktionsbaserat tröskelvärde som liknar den tyska regeln. Där finns ett, utöver kravet på transaktionsvärde, ett gemensamt omsättningskrav som motsvarar huvudregeln och ett enskilt omsättningskrav på en av parterna. Skillnaden från de huvudsakliga trösklarna är att exempelvis målbolaget inte behöver uppnå någon särskild omsättning för att förvärvet ska kunna granskas.

Tyskland och Österrikes bestämmelser består dock inte i renodlade kvantitativa gränser utan har även ett krav på att målbolaget bedriver

betydande verksamhet inom landet. Det kvalitativa inslaget i regeln syftar till att utesluta koncentrationer utan effekt inom landet vilket ökar dess träffsäkerhet. Genom att den betydande verksamheten för en digital plattform mäts i termer av aktiva användare skapas ett välanpassat verktyg för sitt ändamål. Ett sådant inslag i regeln är dock endast nödvändigt ifall den svenska implementeringen grundas i globala omsättningströsklar eller om omsättningskriterier väljs bort helt. I nuläget baseras de svenska reglerna på nationella omsättningssiffror.

En fråga är vilken roll Konkurrensverkets möjligheter till åläggande bör spela ifall tröskelvärden baserade på transaktionspris införs. Ifall ett prisbaserat tröskelvärde införs baserat endast på tröskeln för nationell gemensam omsättning i 4 kap. 6 § p. 1 KL (i förening med en transaktionsbaserad gräns) kan regeln fånga upp vissa typer av förvärv som Konkurrensverket annars har möjlighet att ålägga. Ett alternativ är att Konkurrensverkets befogenheter kvarstår som en sorts säkerhetsventil för förvärv som inte har tillräckligt högt transaktionsvärde. I sådana fall kan Konkurrensverket kompensera med åläggande i de fall där parterna justerat ner priset i överlåtelsen för att undvika anmälningsplikt.

Om den prisbaserade tröskeln konstrueras med ett omsättningskrav som motsvarar 4 kap. 6 § p. 1 KL kvarstår problemet med att förvärv under den gemensamma omsättningströskeln på 1 miljard inte kan granskas. En spontan reflektion från min sida är huruvida det hade varit fördelaktigt att utforma en prisbaserad tröskel genom att skapa en ratio mellan omsättningen och transaktionsvärdet. Med det menar jag att ifall omsättningen understiger en definierad låg andel av transaktionspriset kan det presumeras det finns stort innovationsvärde eller stark konkurrenspotential i företaget. För digitala plattformar kan detta indikera starka nätverkseffekter. Jag reserverar mig för att detta ensamt skulle kunna reservera i att många små företagsöverlåtelser skulle fastna i nätet för anmälningsplikt. Samtidigt hade det varit ett mått som adresserar hur stor del av transaktionspriset som beror på förvärvarens uppfattade värde av målbolaget. Kanske hade man kunnat komplettera en

sådan kvot med en fastställd priströskel, som i sin tur då kan ställas relativt lågt.

Digitala marknader som den för digitala plattformar har säregna egenskaper. Ett alternativ för att få bukt med dem är att införa ett prisbaserat tröskelvärde särskilt för denna typ av marknad. Det finns en fördel med att kunna utforma tydliga rekvisit som är unika för en sektor medan övriga marknader går under den ordinära regleringen. Särbehandling är emellertid problematiskt i sig och kan upplevas som orättvist. Det kan även ge upphov till svårigheter vid gränsdragningen av vilka förvärv som egentligen sker mellan digitala plattformar. Den digitala utvecklingen tycks påverka majoriteten av sektorerna på marknaden, även de mer traditionella. När de allra flesta sektorer påverkas av digitaliseringen kan det bli svårt att definiera exakt vilka förvärv som bör bli föremål för kontroll.

Min bedömning är att det framstår som gynnsamt för Sverige att komplettera sitt nuvarande system för anmälan med en tröskel som baseras på transaktionsvärde. En reform kan framtidssäkra lagstiftningen genom att anpassa den för de mer dynamiska digitala marknaderna. De kan antingen införas som en komplettering av de nuvarande reglerna eller som en ersättning av Konkurrensverkets möjligheter till åläggande. Jag anser att det lämpligaste alternativet är att till en början komplettera lagstiftningen med det nya kravet. Det kvarstår dock att se ifall andra typer av lösningar för marknaden för digitala plattformar dyker upp. I skrivande stund utreds nämligen införandet av ett nytt sorts ex-ante verktyg för digitala plattformar på EU-nivå. Verktöget syftar till att på förhand kontrollera efterlevnaden av konkurrensregler på marknaden.¹¹⁵ Detta verktyg kan eventuellt avhjälpa problematiken som syns på marknaden för digitala plattformar. Med den

¹¹⁵ Pressmeddelande från europeiska kommissionen, ”Antitrustområdet: Kommissionen samråder med berörda parter om ett eventuellt nytt konkurrensverktyg”, <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_20_977> (besökt 2020-12-23).

knapphändiga information som finns tillgänglig blir emellertid en definitiv slutsats kring det föreslagna verktyget svår.

6 Käll- och litteraturförteckning

Källor

Sverige

Offentligt tryck

Prop. 1992/93:56

Prop. 2007/08:135

Myndighetspublikationer

Tröskelvärden för koncentrationsprövningar – Bättre omsättningsgränser för anmälan av företagskoncentrationer, Konkurrensverkets rapportserie 2006:3.

Konkurrens och tillväxt på digitala marknader – Ett regeringsuppdrag om e-handel och delningsekonomi, Konkurrensverkets rapportserie 2017:2.

Konkurrensverkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer, dnr. 617/2017.

Praxis från Konkurrensverket

Beslut 2005-08-16 i ärende dnr. 597/2005 (DFDS/Cobelfret).

Beslut 2009-11-26 i ärende dnr. 660/2009 (TT/Retriever).

Beslut 2010-03-05 i ärende dnr. 176/2010 (Bonnier/Pocketgrossisten).

Beslut 2012-05-07 i ärende dnr. 289/2012 (Bonnier/Pocketshop).

Beslut 2013-01-07 i ärende dnr. 4/2013 (Assa/Prokey).

Beslut 2016-03-09 i ärende dnr. 84/2016 (Blocket/Hemnet).

Beslut 2016-03-17 i ärende dnr. 207/2016 (Visma/Fortknnox).

Beslut 2019-09-02 i ärende dnr. 530/2019 (Easypark/Inteleon).

Beslut 2020-03-23 i ärende dnr. 698/2019 (Easypark/Inteleon).

Europeiska unionen

Publikationer

Kommissionens konsoliderade tillkännagivande om behörighet enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer, EUT 2008 C 95/01.

Beslut från Europeiska kommissionen

Kommissionens beslut i COMP/M.7217 (Facebook/WhatsApp).

Övriga källor

Bundeskartellamt och Bundeswettbewerbsbehörde, vägledande publikation om tolkningen av pris-baserade tröskelvärden, *Guidance on Transaction Value Thresholds for Mandatory Pre-merger Notification (Section 35(1a) GWB and Section 9 (a) KartG)*, tillgänglig på https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/EN/Leitfaden/Leitfaden_Transaktionsschwelle.pdf?__blob=publicationFile&v=2 (besökt 2020-12-14).

Bundeskartellamt, information om den tyska konkurrensmyndigheten, *The Bundeskartellamt*, tillgänglig på https://www.bundeskartellamt.de/EN/AboutUs/Bundeskartellamt/bundeskartellamt_node.html (besökt 2020-10-27).

Bundeskartellamt, rapport om relevanta faktorer för bedömning av marknadsmakt i den digitala ekonomin, *Working Paper – Market Power of Platforms and Networks*, tillgänglig på https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/EN/Berichte/Think-Tank-Bericht-Langfassung.pdf?__blob=publicationFile&v=2 (besökt 2020-12-08).

Europeiska kommissionen, rapport från expertgrupp på området för digitala plattformar, *Work Stream on Measurement and Economic Indicators*, 2020, tillgänglig på https://platformobservatory.eu/app/uploads/2020/07/ProgressReport_Workstream_on_Measurement_and_Economic_Indicators_2020.pdf >, (besökt 2020-11-22).

Europeiska kommissionen, pressmeddelande, *Antitrustområdet: Kommissionen samråder med berörda parter om ett eventuellt nytt konkurrensverktyg*, tillgänglig på https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_20_977 (besökt 2020-12-23).

Forbes, artikel från tidsskriften Forbes om Facebooks förvärv av meddelandeplattformen WhatsApp, *Facebook closes \$19 billion WhatsApp Deal*, tillgänglig via <https://www.forbes.com/sites/parmyolson/2014/10/06/facebook-closes-19-billion-whatsapp-deal/?sh=6b9631fa5c66> (besökt 2020-10-12).

Konkurrensverket, rapport om pågående sektorsundersökning på marknaden för digitala plattformar, *Sektorsundersökning om digitala plattformar: Resultat av den inledande konsultationen och vägen framåt*, tillgänglig på https://www.konkurrensverket.se/globalassets/konkurrens/19-0627_sammanfattning_sektorsundersokning-digitala-marknader_februari2020.pdf (besökt 2020-10-15).

OECD, rapport om förvärvskontroll på dynamiska marknader, *Merger Control in Dynamic Markets*, tillgänglig på <http://www.oecd.org/daf/competition/merger-control-in-dynamic-markets-2020.pdf> > (besökt 2020-11-27).

OECD, rapport om kontroll av förvärv av mindre aktörer, *Start-ups, Killer Acquisitions and Merger Control*, tillgänglig på <http://www.oecd.org/daf/competition/start-ups-killer-acquisitions-and-merger-control-2020.pdf> > (besökt 2020-12-02).

Regeringen, information om OECD, *OECD*, tillgänglig på <https://www.regeringen.se/internationella-organisationer-och-samarbeten/oecd/> > (besökt 2020-12-13).

Litteratur

Agell, Anders: 'Rationalitet och värderingar', *SvJT* 2002, s. 243-260.

Brändt Öfverholm, Erik, Thorell, Philip, Malmgren, Antonia: 'Swedish Merger Control Under the Thresholds – the "particular grounds rule, its implications and inevitable demise", *Europarättslig tidsskrift* nr. 4 2019, s. 669-675.

Ducci, Francesco: *Natural Monopolies in Digital Platform Markets*. 1 uppl., Cambridge 2020.

Gal, Michal S. 'Merger Policy for Small and Micro Jurisdictions, i: *More Pros and Cons of Merger Control 2012*. 2012 s. 61-124.

Graef, Inge, Wahyuingtyas, Sih Yuliana, Valcke, Peggy: 'Assessing Data Access Issues in Online Platforms', *Telecommunications Policy*, vol. 39 nr. 5 2015, s. 375-387.

Hellner, Jan: *Metodproblem i rättsvetenskapen – studier i förmögenhetsrätt*. 1 uppl., Visby 2001.

Immenga, Ulrich, Mestmäcker, Ernst-Joachim: *Wettweberbsrecht* volym 3, uppl. 6, München 2007.

Karlsson, Per: *Svensk kontroll av företagsförvärv*, 1 uppl., Stockholm 2018.

Kleineman, Jan: 'Rättsdogmatisk metod', i: Nääv, Maria, Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk Metodlära*, 2:a uppl. Lund 2018, s. 21-46.

Schmidt, Hedvid K. 'Taming the shrew: is there a need for a new market power definition for the digital economy?', i: Lundqvist, Björn, Gal, Michal S. (red.), *Competition Law for the Digital Economy*, Cheltenham 2019, s. 29-70.

Volny, Victoria: 'Personuppgifter som valuta i den digitala ekonomin – en analys av den konkurrensrättsliga betydelsen av förvärv, insamling och hantering av personuppgifter I EU', *Juridisk Publikation* 1/2017 s. 91-124.